

RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN

EĞİTİMİ VE UYGULAMASI ÇALIŞTAYI - II

SONUÇ RAPORU

04-05 Şubat 2013 İzmir

Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğinin Eğitimi ve Uygulaması Çalıştayı-II, 04-05 Şubat 2013 tarihleri arasında İzmir’ de, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı’ nın ev sahipliği ile gerçekleştirilmiştir.

Çalıştaya, Ülkemizdeki hemşirelik lisans programları ve psikiyatri hemşireliği lisansüstü programlarından toplam 30 öğretim üyesi katılmış ve toplantı dört oturumda gerçekleştirilmiştir.

Toplantının birinci oturumu, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. M. Olcay Çam’ın açılış konuşması ile başlamış, daha sonra Prof. Dr. Selma Doğan ve Prof. Dr. Kadriye Buldukoğlu tarafından I. Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Lisans Eğitimi ve Uygulaması Çalıştayı sonuç raporu paylaşılmıştır. Ardından tüm katılımcılardan, birinci çalıştayı sonuç raporu ile ilgili yeni görüş ve öneriler alınmıştır. Daha sonra elde edilen yeni bilgiler ile önceki bilgiler doğrultusunda bir çalışma planı yapılması kararlaştırılmıştır (EK 1).

Toplantının ikinci oturumunda, Ülkemizde psikiyatri hemşireliği lisansüstü eğitim programlarının durumu tartışılmıştır. Konu ile ilgili olarak tartışma öncesi, Prof. Dr. Besti Üstün tarafından “Dünyada Psikiyatri Hemşireliği Lisansüstü Eğitimi” ve Prof. Dr. Kadriye Buldukoğlu tarafından “Ülkemizde Psikiyatri Hemşireliği Lisansüstü Eğitimini Etkileyen Mevcut Yapısal ve Yasal Süreçler” konulu sunumlar yapılmıştır.

Sunumlardan sonra tüm katılımcılarla birlikte Ülkemizde Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Eğitimi tartışılmış, her kurumun üyesi kendi eğitim programlarını (programın olumlu yönleri ile yaşanan sorunları) açıkladıktan sonra Ülkemizdeki psikiyatri hemşireliği yüksek lisans eğitimine ilişkin Mevcut Durum Analizi (SWOT Analizi) yapılarak grup raporu oluşturulmuştur (EK 2).

Toplantının üçüncü oturumunda, Ülkemizde Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans (YL) Eğitiminin değerlendirilmesinin ardından, Ülkemizde Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği YL Eğitimi ile ilgili ortaya çıkan sonuçlar irdelenerek bu çerçevede bir eylem planı oluşturulması için grup çalışması yapılmıştır (Ek 3).

Toplantının son bölümünde; Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği lisans ve lisansüstü eğitim programlarının kuramsal ve uygulama boyutlarının ayrıntılı olarak çalışılması (kuramsal içerikte temel konuların belirlenmesi, uygulama kriterlerinin oluşturulması vb.) amacıyla alt komisyonlar oluşturulması ve komisyonların çalışmalarının bir sonraki toplantıda ele alınması kararlaştırılmıştır (EK 4).

Kapanış oturumu:

Katılımcıların tamamına yakınının çalıştayın sonuçlarına ilişkin dilek ve temennilerini belirtmelerinin ardından, 24-25 Haziran 2013 tarihlerinde ulusal düzeyde ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitici ve uygulayıcılarının katılacağı 3. Çalıştayın Niğde Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi ve Psikiyatri Hemşireliği Derneğinin işbirliği ile Niğde'de yapılmasına karar verilmiştir.

EK 1- ÇALIŞTAY PLANI

Çalıştay II'nin grup çalışmaları aşağıdaki plan doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

A- Mevzuat ile ilgili değerlendirme ve çözüm önerileri

B- Kurumsal yapı (üniversite, enstitü, program düzeyinde) ile ilgili değerlendirme ve çözüm önerileri

C- Eğitimin Yönetimi ile ilgili değerlendirme ve çözüm önerileri

-Eğitici ve danışman özellikleri

-Öğrenci özellikleri

-Programın yapısı

-Program çıktıları

-Çekirdek müfredat

-Eğitim-öğretim ortamı

-Geliştirilmesi gereken beceriler ve beceri geliştirme süreci

-Danışmanlık süreci ve yönetimi

-Tez özellikleri (uygulamaya aktarılabilme ve katkı gibi)

-Tezlerin yayınlanması, duyurulması

EK 2- RUH SAĞLIĞI VE PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİ SWOT ANALİZİ

GÜÇLÜ YÖNLER <ul style="list-style-type: none"> • Uzun süredir açık programlarımızın olması • Derneğimizin olması • Dergimizin olması • Kongre ve çalıştay yapılması • Uluslararası derneklerde temsilciliğimizin olması • Yasa ve yönetmeliğimizin olması • Deneyimli öğretim üyelerimizin olması • YÖK te temsil edilebilirliğimizin olması • Diğer alanlarla işbirliğimizin olması • Diğer derneklerle işbirliğimizin olması • Kurumlarda yönetici pozisyonlarımızın olması • Genç, dinamik ve genişleyen bir grup olmamız • Motivasyonumuzun olması • Proje desteği alınabilmesi • Teknolojiyi kullanabilme • Öğretim üyelerinin bireysel gelişime açık olması	ZAYIF YÖNLER <ul style="list-style-type: none"> • Teorik ve uygulama işbirliğinin sınırlı ve istendik düzeyde olmaması • Alana özgü Türkçe kitabımızın olmaması • Lisansüstü eğitim verenlerin standardının olmaması • Eğitimdeki konu standardının olmaması • Mezun izleme sistemimizin olmaması • Uygulama becerilerini geliştirecek derslerinin müfredatta zayıf olması • Uygulama becerileriyle ilgili standardın olmaması • Araştırma politikalarımızın olmaması (özellikle tez konuları) • Süpervizörlük sisteminin olmaması • Yabancı dil eğitiminin yetersiz olması • Araştırma ve istatistik konusunda yetersiz olunması • Ekonomik yetersizlikler nedeniyle tezlerde gerektiğinde ikinci danışmanların atanamaması • Lisans eğitiminin standart olmaması • Psikiyatri hemşireliğini tercih edenlerin diğer alanlardan daha düşük olması • Öğrencilerin aynı zamanda klinikte çalışıyor olması • Lisansüstü program çıktılarının olmaması • Lisansüstü program yeterliliklerinin olmaması • Psikiyatri hemşireliği alt alanlarında lisansüstü programların olmaması • Sayımızın azlığı • Mezunlarımızın alanda yer almaması
FIRSATLAR <ul style="list-style-type: none"> • Derneğimizin olması • Dergimizin olması • Güncel sağlık politikaları • Doktora danışmanlık yapabilme kriterlerinin olması • Uzaktan eğitim (UZEM)'in kapatılması • Ulusal ruh sağlığı eylem planının olması • Özel üniversitelerin açılması • TRSM'lerin açılması • Bologna uyum süreci çalışmaları • HUÇEP'in güncellenmesi	TEHDİTLER <ul style="list-style-type: none"> • Mezunlarımızın psikiyatri kliniklerinde istihdam edilememesi • Uygulama alanlarında rol model yetersizliğinin olması • Tezlerde gerektiğinde ikinci danışmanların atanamaması • Psikiyatri hemşireliği ile ilgili olumsuz tutumların olması • Mobbinge zemin hazırlayan hiyerarşik yapının olması • Mevzuatların kurumdan kuruma farklılık göstermesi

<ul style="list-style-type: none"> • Lisans eğitim akreditasyon standartlarının tamamlanmış olması • Ortak lisansüstü programlara destek verilmesi • Tezsiz yüksek lisans programı için ALES, YDS ve diğer dil sınavlarının zorunluluğunun kalkması 	<ul style="list-style-type: none"> • Güncel sağlık politikaları • Öğretim üyesi sayısı yeterli olmayan birimlerde lisansüstü programların açılmaması • Danışmanlık yapılan öğrenci sayısının sınırlı tutulması • Uzaktan eğitim (UZEM) programlarının olması • Kalıplaşmış hemşirelik anlayışı/ algısı olması • Ulusal ruh sağlığı yasasının olmaması • Ekip içinde etkin rol alınmaması • Rol çatışmalarının olması • Alt yapısı yeterli olmayan bazı devlet/özel üniversitelerin vasıfsız öğrenci yetiştirmesi • Doçentlik belgelerinin psikiyatri hemşireliğine özgü olmaması
<p><u>İÇ PAYDAŞLAR</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurumlardaki diğer Anabilim Dalları • Diğer lisansüstü programlar • Enstitüler • Tıp fakülteleri ya da diğer fakülteler (edebiyat fak. gibi) • Üst yönetim • Öğrenciler 	<p><u>DIŞ PAYDAŞLAR</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hastaneler • Sağlık kurumları • Projelerin yapıldığı kurumlar • Projelerin desteklendiği kurumlar • Dernekler • Belediyeler • Milletvekili ve bakanlar • Kanun yapıcılar • Hastalar • Medya ve sosyal medya

EK 3- RUH SAĞLIĞI VE PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMININ MEVCUT DURUMU VE ÖNERİLER

A-Mevcut Durum:

Katılımcıların kurumlarında yürütülen Ruh sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği/Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans programlarında verilen dersler aşağıda belirtilmiştir.

Psikiyatri Hemşireliği I-II, Psikiyatri Hemşireliği Uygulaması I-II, Hemşireliğin Kavramsal Çerçevesi, Psikiyatri Hemşireliği Kuramları, Psikiyatri Hemşireliği Modelleri,

Araştırma, Psikonkoloji, Nörobiyoloji, Çocuk Ruh Sağlığı, Gerontoloji, İletişim Becerileri, Kişilik Kuramları, Bilişsel Terapiler, Davranışçı Terapiler, Grup Terapileri, Biyoistatistik, Bakım Modelleri, Yasal Etik Konular, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği (KLPH), Psikofarmakoloji, Terapötik İletişim Teknikleri, Hasta-Hemşire İlişkilerinde İletişim Becerileri Geliştirme I-II, Seminer, Klinik Öğretim, Sosyal Antropoloji, Kalitatif Araştırmalar, Psikososyal Hemşirelik, Sanatın Psikiyatride Kullanımı, Bilim Etiği, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) Dersleri, Psikoloji Dersleri, Psikopatoloji, Fizyopatoloji, Hemşirelikte Öğrenme, Bilim Felsefesi, Kavramlar, Psikoterapiler, Psikodrama, Görüşme Becerileri.

B- Öneriler:

YL kuramsal derslerinin yürütülmesi: Kuramsal derslerden, kavramlar, araştırma ve klinik öğretimin zorunlu dersler kapsamına alınması, hemşirelik dışındaki programlardan ders alınması, nörobiyoloji ve psikopatoloji derslerinin hemşireliğe özgü bilgilerle desteklenerek anlatılması, öğretim üyesinin klinik süpervizyon yapması önerilmiştir.

YL uygulamalarının yürütülmesi: YL öğrencisinin klinik uygulamasının lisans öğrencisinin uygulaması ile birlikte yaptırıldığı, YL öğrencisinin kendi akademik takvimine uygun olarak psikiyatri, genel klinikler (öğrencinin ilgi duyduğu) yada TRSM de uygulamasını yaptığı, bu dönemde kliniğin olgu sunumlarından sorumlu tutulduğu, tıp asistanlarının seminer sunumlarına katıldığı ve kendisinin de sunum yaptığı ayaktan hasta gruplarına katıldığı, nöbete kaldığı, hasta bakımının yanı sıra klinikte yürütülen psikososyal uygulamalara katıldığı ifade edilmiştir.

Uygulamalar ile ilgili mevcut duruma ilave olarak ders öğrenme çıktılarının öğrenciye uygulama öncesi aktarılması, öğrencilerin psikiyatri kliniği hemşireleriyle işbirliği içinde çalışması, hizmet içi eğitimlerde öğretim üyelerinin yer alması, ekiple birlikte proje/araştırma yürütülmesi önerilmiştir.

YL uygulamasında geliştirilmesi gereken beceriler: Sağlığın tanılanması, Grup yönetimi, Psikoeğitim, Görüşme becerilerinin kazandırılması ve öğretim elemanının/danışmanın öğrencinin bu becerileri geliştirmesinde süpervizyon yapması gerektiği vurgulanmıştır.

C- Genel Eylem Planı

Çalıştay hedefleri doğrultusunda katılımcılar, genel eylem planı oluşturulmuştur.

Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğine Eğitime yönelik eylem planı

1. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği lisans-lisansüstü eğitiminin planlanmasına,
Kuramsal: Lisansüstü kuramsal eğitimi program çıktıları ve yeterliliklerinin, AACN dokümanları, ulusal çekirdek müfredat ve bunun gibi çalışmalar dikkate alınarak belirlenmesi,
Lisansüstü tez konusu ve danışman belirlenmesinin ayrıntılı olarak çalışılması,
Uygulama: Lisans ve lisansüstü eğitim becerilerinin minimum kriterlerinin belirlenmesi ve beceri geliştirmede laboratuvar uygulamalarının yapılandırılması
2. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitici eğitimi toplantısı yapılmasına,
3. Lisans ve lisansüstü eğitiminin Türkiye'deki mevcut durumunu ortaya koyan araştırmaların yapılmasına (PHD temelli olarak),
4. Yönetmeliğe uygun olarak yeni yüksek lisans programlarının açılmasına (Çocuk, KLP, TRS, Bağımlılık vb.),
5. Tezsiz yüksek lisans programlarının açılması, tezli olup öğrenci alamayanların desteklenmesine karar verilmiştir.

Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Klinik Uygulamalara Yönelik Eylem Planı

1. Psikiyatride çalışan hemşireler için sürekli eğitim programlarının (sertifika programı) hazırlanmasına,

2. TRSM de çalışan hemşireler için sürekli eğitim programlarının (sertifika programı) hazırlanmasına,
3. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler için oryantasyon eğitim standartlarının oluşturulmasına karar verilmiştir.

EK 4- KOMİSYONLAR

Belirlenen eylem planı doğrultusunda ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği lisans, lisansüstü eğitimi müfredat içeriği ve klinik uygulamaların geliştirilmesine yönelik komisyon çalışmalarının yapılmasına karar verilmiş ve bu doğrultuda alt komisyonlar belirlenmiştir.

Komisyonlar, çalışma konuları ve komisyon üyeleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir (İsteyen üyelerimiz komisyonlarda yer almak için başvurabilirler.)

LİSANS (KURAMSAL, EĞİTİM YÖNTEMİ, UYGULAMA)

Prof.Dr. Selma DOĞAN	Doç.Dr. Aysun BABACAN GÜMÜŞ
Prof.Dr. Kadriye BULDUKOĞLU	Doç.Dr. Hülya ARSLANTAŞ
Prof.Dr. Nesrin AŞTI	Doç.Dr. Meral KELLEÇİ
Doç.Dr. Ayşegül BİLGE (Koordinatör)	Yard.Doç.Dr.Medine KOÇ
Doç.Dr. Ayşe OKANLI	Yard.Doç.Dr. Leyla KÜÇÜK
Doç.Dr. Nezihe UĞURLU	Yard.Doç.Dr. Gönül ÖZGÜR
Doç.Dr. Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN	Yard.Doç.Dr. Neslihan GÜNÜŞEN
Doç.Dr. Meral DEMİRALP	Yard.Doç.Dr. Ayça GÜRKAN

YÜKSEK LİSANS (KURAMSAL, EĞİTİM YÖNTEMİ, UYGULAMA)

Prof.Dr. Fatma ÖZ (Koordinatör)	Doç.Dr. Meral DEMİRALP
Prof.Dr. Olcay ÇAM	Doç.Dr. Hülya BİLGİN
Doç.Dr.Fatma DEMİRKIRAN	Doç.Dr.Fahriye OFLAZ
Doç.Dr. Esra ENGİN	Doç.Dr. Havva TEL

DOKTORA (KURAMSAL, EĞİTİM YÖNTEMİ, UYGULAMA)

Prof.Dr. Gülşen TERAKYE	Prof.Dr. Fatma ÖZ
Prof.Dr.Besti ÜSTÜN (Koordinatör)	Doç.Dr. Yasemin KUTLU
Prof.Dr.Sevim BUZLU	Doç.Dr. Ayşe OKANLI
Prof.Dr. Olcay ÇAM	

SÜREKLİ EĞİTİM/ ALANDA ÇALIŞANLARIN EĞİTİMİ

Doç.Dr. Fatma DEMİRKIRAN (Koordinatör)	Doç.Dr. Hülya ARSLANTAŞ
Doç.Dr.Esra ENGİN	Doç.Dr. Nezihe UĞURLU
Doç.Dr. Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN	Doç. Dr. Nazmiye KOCAMAN
Doç.Dr. Yasemin KUTLU	Yrd. Doç. Dr. Gül ÜNSAL
Doç.Dr. Ayşe OKANLI	Dr. Nurhan EREN
Doç.Dr. Meral DEMİRALP	Dr. Semra KARACA
Doç.Dr. Meral KELLEÇİ	Dr. Nevin ONAN
Doç.Dr. Aysun BABACAN GÜMÜŞ	Uzm. Hem. Münevver AKIN
Doç.Dr. Ayşegül BİLGE	Uzm. Hem. Hacer ATİK